

GEOGRAFIJA, 8. razred, 1. teden (16. 3. – 20. 3. 2020)

1. šolska ura: **PODNEBJE, RASTLINSTVO IN VODOVJE AVSTRALIJE**

- V **učbeniku** na str. **36-37** si **preberite** snov o podnebjju, rastlinstvu in vodovju Avstralije. Dodatno lahko preberete še **članek** na <http://www2.arnes.si/~oslijs6s/priponke/rom01/Velika%20raznolikost%20podnebja%20in%20vodovja/Velika%20raznolikost%20podnebja%20in%20vodovja.html.html>.
- Dobro si oglejte **klimograme** in **karto padavin** ter z njihovo pomočjo določite **tipe podnebja** v Avstraliji (pomoč z zapisom v zvezek). Uporabljajte znanje, ki ste ga že osvojili pri obravnavi Afrike. Oglejte si tudi **karto rastlinstva** in jo primerjajte s karto padavin.
- Dobro preučite, kaj je **arteški vodnjak** in kako deluje.
 - o Za boljšo predstavo si lahko ogledate **posnetek** <https://www.youtube.com/watch?v=RKPbY115Qws>
- **Zapišite snov v zvezek** – zapis najdete na naslednji strani. (V 8. b smo to poglavje že skoraj v celoti predelali, manjka le še snov o vodovju, zato tisti, ki ste v petek bili v šoli, v zvezke zapišite le še ta del.)
- **Preverite svoje znanje** s pomočjo **spletnih vsebin**:
 - o O podnebjju Avstralije: <https://eucbeniki.sio.si/geo8/2573/index.html>
 - o O površju Avstralije: https://interaktivne-vaje.si/geografija/avstralija_oceanija/gradiva/avstra_naravne/avstra_naravne.htm
- **Dodatno znanje, zabava**:
 - o Posnetek o koali: <https://www.youtube.com/watch?v=VbcGF5t-7QQ>
 - o Razlaga in fotografije rastlinstva in živalstva: <http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/geo/avstralija/naravne-razmere/rastje.htm>

2. šolska ura: **PREBIVALSTVO IN POSELITEV AVSTRALIJE**

- **Za motivacijo**:
 - o **posnetek** pravilnega metanja bumeranga na <https://www.youtube.com/watch?v=urknEF5rfbU>
 - o **posnetek** o izdelavi didžeriduja na <https://www.youtube.com/watch?v=Vyf7hxVpl-Y>
- V **učbeniku** na str. **38-40** si **preberite** snov o prebivalstvu in poselitvi Avstralije. Dodatno lahko preberete še **članek** na <http://www2.arnes.si/~oslijs6s/priponke/rom01/Najredkeje%20poseljena%20celina/Najredkeje%20poseljena%20celina.html.html>.
- Naučite se, da so prvotni prebivalci Avstralije **aborigini** ter spoznajte njihovo zgodovino ter današnjo usodo. (Danes jih je okoli v Avstraliji le še okoli 450 000, to je 2 % prebivalstva.)
- Spoznajte **današnjo sestavo prebivalstva Avstralije** in priseljevanje vanjo.
- S pomočjo karte poselitve na str. **40** spoznajte **redko in neenakomerno poselitev Avstralije**.
- **Zapišite snov v zvezek** – zapis najdete na zadnji strani.
- **Preverite svoje znanje** s pomočjo **spletnih vsebin**:
 - o O prebivalstvu Avstralije: <https://eucbeniki.sio.si/geo8/2574/index1.html>
 - o O prebivalstvu Avstralije: <http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/geo/avstralija-Eucbenik/prebivalstvo/prva-prebivalstvo.htm>
- **Dodatno znanje, zabava**:
 - o Dva **dokumentarna filma o aboriginih** (v angleščini): <https://www.youtube.com/watch?v=-1Td8VUcKk0> in <https://www.youtube.com/watch?v=Tcq4oGL0wll>.
 - o Lahko si ogledate **film Avstralija** (Australia, 2008), v katerem igrata Nicole Kidman in Hugh Jackman, ki se dotika tudi krivičnega ravnanja z aboriginimi.

PODNEBJE, RASTLINSTVO IN VODOVJE AVSTRALIJE

Dejavniki, ki vplivajo na podnebje v Avstraliji:

- geografska lega (tropski, subtropski in na jugu zmerno topli pas)
- oddaljenost od morja
- relief (gorovje na vzhodu)
- smer vetrov

Tropski pas:

- ekvatorialno podnebje, skrajni sever in otoki
- savansko podnebje (klimogram Darwin)
- monsunsko podnebje (klimogram Townsville)
 - o tropski deževni gozd, savana

Subtropski in zmerno topli pas:

- (pol)puščavsko podnebje (klimogram Alice Springs) na Z in v notranjosti
 - o puščavsko rastlinstvo, **scrub** (bodljikavo grmovje v polpuščavi), travniško rastlinstvo
- sredozemsko podnebje (klimogram Perth) na JZ in J
 - o makija
- vlažno zmerno toplo podnebje (klimogram Sydney) ob V obali
 - o listnati gozd
- oceansko podnebje (klimogram Auckland) na JV
 - o evkaliptovi gozdovi

Živalstvo v Avstraliji: koala, kenguru, kljunaš, emu ...

V Avstraliji kar 60 % površja nima odtoka v morje. Večji trajni reki sta samo Murray in Darling.

Arteški vodnjak: črpališče vode, zajete med dvema nepropustnima plastema. Voda pride samodejno na dan, če zgornji nepropustni sloj prevrtamo.
(lahko ga tudi narišeš!)

PREBIVALSTVO IN POSELITEV AVSTRALIJE

Prvotni, temnopolti prebivalci Avstralije se imenujejo **aborigini**. Pred dobrimi 200 leti so jih Evropejci pregnali v puščavsko notranjost in na bolj tropski sever, kjer so bile težje življenjske razmere. Dolgo so bili neenakopravni in še danes so odrinjeni na rob družbe. Predstavljajo okoli 2 % vsega prebivalstva Avstralije. (*beri v U, str. 38-39*)

Večino, kar 95 % današnjega prebivalstva Avstralije, sestavljajo **evropski priseljenci in njihovi potomci**.

V Avstralijo so se selili tudi **Slovenci** (danes okoli 25 000).

Danes se v Avstralijo priseljujejo predvsem **Azijci**.

Prebivalstvo v Avstraliji je zelo **neenakomerno razporejeno**, kar je posledica naravnih dejavnikov (podnebje, rastlinstvo). Večina ljudi živi na JV in na drugih ožjih obalnih območjih. **Več kot 90 % Avstralcev živi v mestih**. Zelo redko sta poseljena sušna notranjost in sever države.